



**Debata oświatowa...
Rola bibliotek
szkolnych
i pedagogicznych
w systemie oświaty**

Częstochowa, 6 maja 2016 roku

Nauczycielu nie jesteś sam!

*Współpraca biblioteki
szkolnej i pedagogicznej
warunkiem skutecznego
wspierania pracy szkoły*

W programie...

- Po co szkole biblioteka
- Funkcje bibliotek
- Użytkownicy
- ORE dla bibliotek
- Partnerzy bibliotek szkolnych i pedagogicznych

Po co szkole biblioteka?

- Zapis w podstawie programowej
- Ma określone funkcje i zadania
- Nauczyciel bibliotekarz
- Szkoła potrzebuje biblioteki w szkole
- Biblioteka pedagogicznej wspiera działania szkół i nauczycieli

Zadania bibliotek

Biblioteki szkolne

- Art. 67 ust 1 pkt 2 ustawy o systemie oświaty stanowi, że do realizacji zadań statutowych szkoła publiczna powinna zapewnić uczniom możliwość korzystania z biblioteki, a zatem jej utworzenie i udostępnienie uczniom ma charakter obligatoryjny.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół zobowiązuje do szczegółowego określenia w statucie szkoły organizacji biblioteki szkolnej i zadań nauczyciela bibliotekarza, zgodnie z potrzebami danej szkoły
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r. poz. 2156, ze zm.) (Dz. U. Nr 61, poz. 624, ze zm.)

Biblioteki pedagogiczne

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych (Dz.U. 2013 poz. 369)

O bibliotekach...

Biblioteki szkolne

- Liczba szkół 34 270, liczba szkół z biblioteką: 20363
- Średnia wypożyczeń na 1 ucznia:
 - Ogółem 11,9 wol.
 - Szkoła podstawowa 14 Gimnazjum 5,5

Biblioteki pedagogiczne

- Liczba bibliotek: 278

Nauczyciel

- Statystyczny nauczyciel to kobieta, wiek 42 lata, stopień awansu: nauczyciel dyplomowany...
- Nauczyciel dyplomowany – wymagania:
- **R § 8. 1. Nauczyciel mianowany ubiegający się o awans na stopień nauczyciela dyplomowanego w okresie odbywania stażu powinien w szczególności:**
- 1) podejmować działania mające na celu doskonalenie warsztatu i metod pracy, w tym doskonalenie umiejętności stosowania technologii informacyjnej i komunikacyjnej,
- 2) realizować zadania służące podniesieniu jakości pracy szkoły,
- 3) pogłębiać wiedzę i umiejętności służące własnemu rozwojowi oraz podniesieniu jakości pracy szkoły, samodzielnie lub przez udział w różnych formach kształcenia ustawicznego
- – z uwzględnieniem specyfiki typu i rodzaju szkoły, w której odbywa staż.
- **Czy do tego potrzebna jest biblioteka szkolna? Ależ tak!**

Funkcje bibliotek

- Edukacyjne
- Informacyjne
- Wychowawcze
- Kompensacyjne
- Kulturalne
- Społeczne

Warunki realizacji funkcji

- Polityka oświatowa państwa
- Strategia oświatowa samorządu lokalnego
- Koncepcja pracy szkoły – dyrektor i rada pedagogiczna
- Udział rodziców w życiu szkoły
- Kompetencje nauczyciela bibliotekarza
- Współpraca szkoły ze środowiskiem
- System wsparcia pracy szkoły

Użytkownicy

Biblioteka szkolna

- Uczniowie
- Nauczyciele
- Dyrektor
- Pracownicy szkoły
- Rodzice
- Absolwenci

Biblioteka pedagogiczna

- Szkoły
- Nauczyciele
- Dyrektorzy szkół i placówek
- Pracownicy placówek oświatowych
- Studenci
- Inni użytkownicy

Nauczyciele jako użytkownicy bibliotek...

Problemy:

- Motywowanie uczniów do nauki i czytania lektur i innych książek, rozwijanie kompetencji językowych uczniów – **poloniści**
- Postawy uczniów wobec matematyki, brak umiejętności czytanego tekstu – **matematycy**
- Niedostateczny stopień zainteresowania uczniów, mały dostęp do nowoczesnych technologii, liczne grupy, zróżnicowany stopień zaawansowania językowego uczniów w tej samej grupie – **języki obce**
- Brak zainteresowania uczniów przedmiotem i motywacji do nauki, zbyt duża liczba uczniów w klasach, problemy merytoryczne związane z prowadzeniem wartościowych lekcji poza szkołą, niewystracające wsparcie metodyczne – **historycy**
- Brak zainteresowania uczniów przedmiotem i motywacji do nauki, zbyt duża liczba uczniów w klasach, niedobór pomocy naukowych, problemy z wykonywaniem eksperymentów - **przyrodniczy**

Nauczyciele jako użytkownicy bibliotek...

- o **Dlaczego w domu a nie w bibliotece szkolnej, pedagogicznej, publicznej...!?**

Źródła informacji o bibliotekach

- Raport o bibliotekach (Biblioteka Narodowa)
- Serwisy i portale biblioteczne
- Raporty z ewaluacji zewnętrznej (ORE/MEN)
- Raporty IBE
- Raporty Monitorowanie wdrażania podstawy programowej (ORE/MEN)

Partnerzy bibliotek

1. Organizacje bibliotekarskie:
 - Towarzystwo Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich
 - Sekcja Bibliotek Szkolnych i Pedagogicznych SBP
2. Czasopismo Biblioteka w Szkole
3. Portal Biblioteki szkolne on-line
4. Serwis Elektroniczna Biblioteka Pedagogiczna
5. Biblioteka Narodowa
6. Ośrodek Rozwoju Edukacji
7. Ministerstwo Edukacji Narodowej
8. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Dziękuję za uwagę

Ministerstwo Edukacji Narodowej

- Wyposażenie szkół: Internetowe Centra Informacyjno-Multimedialne (2005)
- Zapisy dot. zadań bibliotek w realizacji podstawy programowej
- Udział bibliotek szkolnych i pedagogicznych w Narodowym Programie Rozwoju Czytelnictwa 2014 – 2020
- 2 edycje konkursu Książki naszych marzeń
- 1 edycja konkursu Książki naszych marzeń (szkoły polskie za granicą)
- Program Książki naszych marzeń (zakup nowości w partnerstwie z bibliotekami publicznymi)
- Przygotowanie interpretacji zapisu dot. skontrum w bibliotekach
- Monitorowanie realizacji podstawy programowej także w aspekcie pracy biblioteki szkolnej i czytelnictwa uczniów

ORE dla bibliotek

- Ogólnopolskie konferencje dedykowane bibliotekom szkolnym, w tym coroczna konferencja dyrektorów bibliotek pedagogicznych
- Seminaria i szkolenia dla nauczycieli bibliotekarzy
- Współpraca z przedstawicielami środowiska nauczycieli bibliotekarzy
- Udział w ogólnopolskich wydarzeniach, np. Ogólnopolskie Forum Bibliotek Pedagogicznych, Forum Bibliotek Szkolnych
- Organizowanie i prowadzenie ogólnopolskiej sieci współpracy nauczycieli bibliotekarzy
- Promocja i rzecznictwo bibliotek szkolnych i pedagogicznych
- Współpraca z MEN, Biblioteką Narodową, MKiDN w obszarze pracy bibliotek szkolnych i pedagogicznych
- Budowanie na bazie bibliotek pedagogicznych, poradni psychologiczno-pedagogicznych i placówek doskonalenia nauczycieli systemu wsparcia dla szkół, dyrektorów, nauczycieli, nauczycieli bibliotekarzy

Wyzwania, obszary do rozwoju

- przestrzeń dla uczestników debaty...

1. Standardy pracy biblioteki szkolnej
2. Koncepcja dyrektora szkoły w sprawie miejsca i roli biblioteki szkolnej w realizacji zadań szkoły
3. Niezrozumienie roli „Nauczyciela” w pracy nauczyciela bibliotekarza
4. Brak zasad stałego finansowania bibliotek
5. Ewidencja podręczników
6. Polityka samorządów lokalnych wobec bibliotek szkolnych
7. Brak stałych godzin na edukację czytelniczną i medialną
8. Brak kompetentnej kontroli (specjalista ds bibliotek)
9. Przypadkowość nabytków (dary)
10. Likwidacja etatów w bibliotekach
11. Potrzeba wsparcia nauczycieli bibliotekarzy w zakresie problemów wychowawczych
12. Zmiana lektur
13. Doradcy metodyczni ds. bibliotek szkolnych
14. „Nowa” koncepcja biblioteki szkolnej w gimnazjum
15. Samorządy manipulują bibliotekami (łączą, likwidują, brak koncepcji)
16. Nauczyciele bibliotekarze część etatu, zatrudnienie na godziny, brak kwalifikacji,
17. Wyposażenie bibliotek w sprzęt komputerowy,
18. Nowe podejście do wykorzystania urządzeń mobilnych w pracy nauczyciela bibliotekarza

Wnioski dla Ministerstwa Edukacji Narodowej

- Zmiana w zapisie Ustawy o systemie oświaty: biblioteka szkolna jest w każdej szkole
- Standardy pracy biblioteki szkolnej
- Monitoring zakupu nowości w związku z realizacją Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa
- Sprzęt komputerowy dla bibliotek szkolnych i pedagogicznych
- Wpływ Kuratora Oświaty na organizację pracy szkoły, jakość pracy biblioteki szkolnej
- Edukacja czytelnicza i medialna w podstawie programowej

Wnioski dla samorządów lokalnych

- Zrozumienie roli biblioteki szkolnej, biblioteki pedagogicznej
- Lokalne standardy pracy biblioteki szkolnej i biblioteki pedagogicznej
- Przystąpienie do zakupu nowości w związku z realizacją Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa
- Sprzęt komputerowy dla bibliotek szkolnych i pedagogicznych
- Doradcy metodyczni ds bibliotek szkolnych

Wnioski dla dyrektorów szkół

- Zrozumienie roli biblioteki szkolnej, biblioteki pedagogicznej w pracy szkoły
- Przydział zadań dla nauczyciela bibliotekarza
- Monitorowanie wykorzystania zasobów biblioteki przez nauczycieli w realizacji podstawy programowej
- Przystąpienie do zakupu nowości w związku z realizacją Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa
- Współpraca z biblioteką pedagogiczna

Wnioski dla placówek wspomaganiania

- Wsparcie dla pracy szkoły, ze szczególnym uwzględnieniem TIK
- Współpraca z zakresie realizacji projektów w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa
- Wspieranie pracy nauczycieli bibliotekarzy
- Organizowanie i prowadzenie sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli bibliotekarzy